

Zachte en harde honden

Wanneer ik de kamer in kom lopen liggen mijn drie honden relaxt in hun manden. De Draadhaar met zijn vier poten in de lucht, de Vizsla ligt opgekruld, de Springer met haar kop tussen de poten. Gelijk na binnenkomst begin ik te foeteren tegen dat ene kind met wie ik eerder die dag de afspraak had gemaakt dat hij zijn kamer zou opruimen en dat was dus niet gebeurd. Mijn geringe stemverheffing, de "energie" die ik uitstraal is voor de Vizsla voldoende om geheel gedrukt, met zijn staart tussen zijn poten, zich sluipend te verplaatsen van zijn mand naar de hoek van de kamer waar een stoel staat. Daar gaat hij staan met zijn kop tussen de stoel en de muur. Zou je het ras niet kennen dan geeft de Vizsla een beeld alsof het niet anders kan dat deze hond toch zeer regelmatig op een vreselijk agressieve manier is behandeld. Terwijl de Draadhaar nog steeds met zijn poten in de lucht ligt, de Springer het "incident" de moeite van het openen van de ogen niet eens waard vond is de Vizsla totaal van slag. Welkom in de wereld van de "gevoelige" hond!

nu wel), mijn lijncorrectie met de boodschap "zitten en wel nu"!!!, komt onvoldoende bij hem binnen. In die mate onvoldoende dat hij niet de keus maakt om gewoon rustig en steady te blijven zitten. Hij blijft het "proberen"... Dit lijkt toch sterk op wat we noemen een "harde" hond.

Wat is een harde of zachte hond?

Als je kijkt naar de karakteromschrijvingen van jachthonden komt bij vele van deze rassen de term "zachte hond" voor. Maar wat is nu eigenlijk een zachte hond en wat is het verschil met een harde hond? Een omschrijving vinden voor een harde of zachte hond blijkt helemaal niet zo makkelijk, de termen zijn niet in een eenduidige definitie te vangen.... Interessant is in ieder geval dat de hardheid van een hond te koppelen is aan geografie. Je ziet dat de wat "hardere" volken ook hardere honden hebben gefokt. Dat is natuurlijk ook wel logisch, heb je als mens een zachte aard dan kan je beter omgaan met honden met dezelfde natuur en andersom geldt hetzelfde.

Harde honden kan je misschien omschrijven als honden die een zelfstandige aard hebben en geneigd zijn zich mogelijk te verzetten tegen bepaalde vormen van gezag. Tegendruk zal hen, in de meeste gevallen, er niet van weerhouden hun doel te bereiken. Zij stellen geen hoge eisen aan de inzichten van

Lees je bovenstaand voorbeeld dan ben je geneigd deze Vizsla te bestempelen als een "zachte" hond. Een zachte hond die dus een zachte aanpak nodig heeft. Dat idee verandert misschien bij het volgende voorbeeld: Ik zit op een kruk in de maïs, we jagen deze ochtend ganzen. Links van mij zit de Vizsla, rechts van mij de Draadhaar. Het is niet gewenst dat beide honden hun kop buiten de maïs steken, de kans dat de ganzen invallen op de lokkers terwijl ze een hond zien, is nihil dus dat willen we niet hebben.

De Draadhaar heeft aan het commando 'zit' voldoende om onbeweeglijk en

rustig op zijn plaats te blijven zitten. De Vizsla voelt een sterke drang om zijn kop buiten de maïs te steken, zo heeft hij immers beter zicht op de situatie. Ook hij krijgt het commando 'zit' maar zijn drang om zich buiten de maïs te begeven en mijn commando zelfstandig op te heffen is groot.

Telkens en telkens maar weer staat hij op, om daarna weer door mij op zijn plaats gezet te worden en ik treed daarbij, best ferm, corrigerend op. Mijn energie die thuis, in het eerste voorbeeld, al voldoende was om hem in de hoek te doen kruipen (en toen was niets van die energie op hem gericht en

de voorjager in zijn psyche omdat ze niet makkelijk van streek raken en dus ook wel tegen een stootje kunnen.

Bij een zachte, of gevoelige hond is dat heel anders. Zachte honden hebben een nogal gehoorzame aard, waarin weinig of geen actief verzet is te vinden tegen het gezag van de voorjager. Deze honden zijn vaak gevoelig van aard zodat zij een onverdiende of ruwe uitval van een te impulsieve baas slecht verdragen en dit moeilijk kunnen vergeten.

Ze hebben behoefte begrepen te worden en willen zelf ook begrijpen. Ze stellen daardoor veel hogere eisen aan inzicht en aanpassingsvermogen van hun voorjager. Bij verkeerde, te harde en vooral onduidelijke training raken ze gemakkelijk hun zelfvertrouwen kwijt.

In het begin van dit stuk beschrijf ik twee situaties met mijn Vizsla, in de ene situatie laat hij een enorme gevoeligheid zien en in de andere zou je hem omschrijven als een harde hond. Het verschil in de omschreven situaties zit hem in het doel van de hond op dat moment. Dit doel is zeer belangrijk om zachtheid en hardheid beter te kunnen begrijpen en geeft ook aan dat, afhankelijk van het doel, de hond verandert in zijn weerbaarheid en een andere aanpak per situatie nodig kan zijn.

In de eerste situatie is er geen enkele andere prikkel voor de hond dan de "vibes" die ik op dat moment uitstraal. Hij staat volledig open voor deze energie, pakt deze ook op en reageert daar (gedrukt) op. In de andere situatie is het doel om zich buiten de maïs te begeven en hij is zeer vastberaden om dat te bereiken. Mijn energie en inbreng wordt bijna totaal ondergeschikt aan zijn, door adrenaline gedreven, wezen.

Training van een zachte of harde hond

Training van de wat hardere hond is veel makkelijker dan het trainen van een zachte hond. Een zachte hond laat ons bijna geen ruimte om imperfect voor te jagen. Aangezien we mensen zijn en dus fouten maken is dit bijkans onmogelijk en zal je met een gevoelige hond "afgerekend"

worden voor de fouten die je maakt. Hij vergeet niet, koppelt bepaald gedrag aan zijn onbegrip en voordat je het weet heb je een geblokkeerde hond.

De harde hond, die zijn gedrag niet direct laat hangen van jouw voorjagerskwaliteiten, zal fouten veel makkelijker op de koop toe nemen. Maar vergeet daarbij ook het doel weer niet. Zo kan een Retriever best een hele gevoelige hond zijn maar als zijn doel hem heel veel drive geeft, dan blijkt hij toch best goed met onze fouten om te kunnen gaan. Zijn hoge drive om de dummy te "scoren" maakt zijn bereidheid om met jouw fouten om te gaan groter.

"Okay, hij snapt wel niet waarom hem NEE wordt toegeroepen en hij wordt teruggefloten op een lijn maar hij wil die dummy zo graag halen dat hij zich de tweede keer net zo makkelijk laat sturen".

Als er ergens blokkades bij zachte honden optreden, is het wel bij het dirigeren. Door gebrekkige opbouw onzerzijds begrijpt de hond het niet meer. Het is sterk afhankelijk hoe gemotiveerd de hond nog is om zijn doel (dummy) te bereiken wil een dirigeertraining vol voorjagersfouten met een zachte hond uiteindelijk nog succesvol blijken. De harde hond heeft minder moeite maar ook de zachte hond met een enorme drive zal langer standhouden.

Hier ga je ook zien dat de Staande hond bij incorrecte training sneller afhaakt. Een gevoelige Staande hond met, over het algemeen, minder dummydrive (het doel op dat moment) zal sneller blokkeren of geen interesse meer tonen dan de gevoelige, dummygekke, Retriever.

Heeft een harde hond dan ook een harde aanpak nodig?

Nee, dat is per definitie niet zo! Het feit dat een harde hond meer kan verdragen wil helemaal niet zeggen dat hij dit ook nodig heeft. Er zijn heel veel harde honden die je met een hele zachte hand kan trainen! Wat een zachte hond altijd nodig heeft is duidelijkheid, daar staat en valt je hele training mee. Zorg

Tijdens de training is de juiste aanpak belangrijk als de opdracht niet helemaal gelukt is

dat wat je van hem verlangt begrijpelijk voor hem is en zo kan de zachte hond net zo goed presteren als de harde hond! Zowel bij een zachte als harde hond geldt dat je hem het minimale moet geven aan correctie waar hij goed op reageert. Meer geven dan dat hij nodig heeft, is wreed ook al kan een harde hond "het wel hebben".

Valkuilen bij een zachte hond

Wat je nog wel eens ziet gebeuren bij eigenaren van een gevoelige hond is dat deze voorjagers het feit dat hun hond gevoelig is, "misbruiken" om te kortkomingen in hun voorjagersschap te verdoezelen.

Ze kijken niet meer naar hun hond als individu en gebruiken de meest vreemde trainings- en opvoedingspraktijken die helemaal niet geschikt zijn voor de betreffende hond. Deze voorjagers zijn niet bereid kritisch naar hun gedrag in samenhang met het gedrag van hun hond te kijken. Ze ge-, of beter gezegd, misbruiken de gevoeligheid van hun hond als "kapstok" om alles wat

Gevoeligheid van de hond

Een Spaniel kan een zachte trainingshand nodig hebben maar keihard voor zichzelf in het werk zijn door bijvoorbeeld bramenstruiken niet uit de weg te gaan

fout gaat aan op te hangen. De tweede valkuil betreft het "dramaqueen" gedrag welke een gevoelige hond ten toon kan spreiden. We hebben geleerd dat de zachte hond onduidelijkheid in zijn training slecht verdraagt. Wanneer hij bepaalde zaken niet begrijpt kan hij gedrag vertonen om zijn onbegrip duidelijk te maken. Het is terecht dat wij reageren op dit onbegrip terwijl het beter was geweest dat het überhaupt niet zover was gekomen door een betere opbouw van onze training....

Het is echter wel gebeurd en zo heeft de zachte hond ook geleerd dat, door bepaald gedrag te vertonen, zijn opdracht mogelijk komt te vervallen of anders wordt geformuleerd. En dit kan zomaar een grote valkuil worden. Zo zie je bij onbegrip in de training bijvoorbeeld "drukken" (klein maken), als signaal dat hij iets niet begrijpt of moeilijk vindt, vaak samen gaan met andere lichaamssignalen (tongelen, bek aflikken, geeuwen, vermijdingsgedrag).

Echter bij "dramaqueen" gedrag zie je bijvoorbeeld wel het drukken maar geen enkel ander stresssignaal. Nu gaat de zachte hond bepaald gedrag inzetten om aan zijn opdracht te ontkomen, hij heeft immers geleerd dat dit werkt.

Voorbeeld:
Veel Vizsla's vinden het niet prettig om down te gaan op nat gras. Hoewel we

er van overtuigd zijn dat de hond het commando down begrijpt zien we dat hij zeer onwillig is om dit uit te voeren. Terwijl hij het commando krijgt maakt hij zich klein, staart tussen de poten, andere lichaamssignalen zie je niet. In dit voorbeeld probeert de Vizsla middels bepaald gedrag onder zijn opdracht uit te komen terwijl hij zijn opdracht wel begrijpt. In dit soort situaties kan je gerust even doorzetten en niet meegaan in de "fake" signalen welke worden uitgezonden.

Neemt overigens niet weg dat we, naar mijn mening, een hond niet moeten overvoeren met zaken die hij niet prettig vindt. Hou er gerust rekening mee, maar als het een keer wel moet gebeuren dan gaan we het wel gewoon doen, ongeacht zijn gedrag op dat moment. In dit voorbeeld waar je wel hebt doorgezet en de hond down hebt laten gaan, hem hebt geleerd dat dit "nepgedrag" jou niet om de tuin heeft geleid, zie je dat hij de volgende keer dit ook niet inzet. Hij begreep het wel, hij had er alleen weinig zin in....

Concluderend

Samenvattend kan je zeggen dat of een hond zacht of hard is, gekoppeld is aan de omstandigheden waar hij in geplaatst is. Een hond kan hard voor zichzelf zijn (een Spaniel die de bramen uitzoekt) maar een zachte hand qua training nodig hebben. Een hond kan

zacht zijn wanneer het doel voor hem niet zo interessant is (jachttraining met dummies) maar keihard als het doel enorm interessant is (praktijkjacht). Een hond kan zacht voor zichzelf zijn maar harder als het gaat om trainbaarheid en zijn eventuele verzet tegen gezag.

Bij harde honden zie je over het algemeen een grotere vorm van zelfstandigheid (alles komt toch wel binnen) maar dat wil niet per definitie zeggen dat een zachte hond deze zelfstandigheid altijd mist en meer ondersteuning van zijn voorjager nodig heeft. En last but not least, stel zachtheid niet gelijk aan nervositeit of verlegenheid, dat is heel wat anders.

Als conclusie mag je zeggen dat elke hond een individu is, dat wij, als voorjagers, in staat moeten zijn ons aan te passen aan het karakter van onze hond om hem op de beste manier te trainen. Zijn we daartoe niet in staat dan hoop ik dat de "harde" voorjager een "harde" hond treft en de gevoelige voorjager een "zachte". Zo niet dan kan je zien dat samenwerking tussen twee tegenpolen, waarbij de voorjager niet in staat is zijn manier van voorjagen aan te passen aan het karakter van diens hond, een zeer moeilijk proces is.

Tekst : Jantine Veldhuyzen / Foto's : Freddy Quackelbeen en De Jachthond